

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille R. van Doorn
Auteur Mevr. I.P. Hamer
Telefoon 5113359
E-mail: iphamer@haarlem.nl
WZ/GM Reg.nr. WZ/GM/2011/2369
Te kopiëren: A
B & W-vergadering van 18 januari 2011

Onderwerp

Evaluatie en doorontwikkeling wijkcontracten

DOEL: Besluiten

Het college heeft de bevoegdheid in te stemmen met de evaluaties van de 1^e en 2^e ronde wijkcontracten (bijlage A) en te besluiten over het voorstel “Doorontwikkeling wijkcontracten” (bijlage B), aangezien de wijkcontracten een instrument zijn om de uitvoering vorm te geven.

Het college wil de evaluatie en het voorstel bespreken met de commissie Bestuur op grond van het protocol actieve informatieplicht, schema 1 onder 5 (collegebesluit met sterk politieke afweging, waarvoor groot draagvlak gewenst is).

Met de evaluatie wordt voldaan aan de toezegging 89 aan de commissie Bestuur en met het voorstel “Doorontwikkeling wijkcontracten” aan de toezeggingen aan de commissie Bestuur (actielijstnummer 1224) en de raad (toezegging 96, volgnummer 1506).

B&W

1. Het college stelt de notitie “Doorontwikkeling wijkcontracten”(bijlage B) in concept vast - op basis van de evaluatie van de 1^e en 2^e ronde wijkcontracten (bijlage A) - en geeft het concept vrij voor inspraak;
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties;
3. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit;
4. Het college legt de evaluatie van de 1^e en 2^e ronde wijkcontracten en de notitie “Doorontwikkeling wijkcontracten” ter bespreking voor aan de commissie Bestuur.

Collegebesluit

Onderwerp: evaluatie en doorontwikkeling wijkcontracten

Reg. Nummer: WZ/GM/2011/2369

1. Inleiding

De gemeente en de partners hebben de afgelopen vier jaar ervaring opgedaan met het werken via wijkcontracten. Dit is in pilotvorm gebeurd via twee rondes van vijf wijkcontracten.

De partners hebben het werken via wijkcontracten meerdere malen geëvalueerd (zie bijlage A). Nu is het tijd om te bepalen hoe we verder gaan met de wijkcontracten (zie notitie “Doorontwikkeling wijkcontracten” in bijlage B).

De notitie “Doorontwikkeling wijkcontracten” past in het programma 1 “Burger en bestuur” en het beleidsveld 1.2 “Communicatie, participatie en inspraak”.

2. Besluitpunten college

1. Het college stelt de notitie “Doorontwikkeling wijkcontracten”(bijlage B) in concept vast - op basis van de evaluatie van de 1^e en 2^e ronde wijkcontracten (bijlage A) - en geeft het concept vrij voor inspraak;
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties;
3. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit;
4. Het college legt de evaluatie van de 1^e en 2^e ronde wijkcontracten en de notitie “Doorontwikkeling wijkcontracten” ter bespreking voor aan de commissie Bestuur.

3. Beoogd resultaat

Het voorstel beoogt het vraaggestuurd werken in de wijken verder vorm te geven via zogenaamde wijkagenda's. Dit is een wijze van werken, die het aanbod van de gemeente en haar partners beter zal afstemmen op de vraag uit de wijk.

4. Argumenten.

De verschillende evaluaties met de betrokken partners hebben aanbevelingen opgeleverd, die zijn gebruikt voor het verbeteren van het instrument wijkcontract:

- doorgaan met de wijkcontracten, in de wijken die dat willen;
- een passende rol voor de wijkraad (ophalen van de vraag uit de wijk, zonodig met professionele ondersteuning);
- betere afstemming van het aanbod van de partners op de vraag uit de wijk;
- uitvoering binnen huidige financiële en personele middelen van de partners (de wijkagenda leidt niet tot uitbreiding, maar tot verschuiving)
- vooral bewoners met goede initiatieven faciliteren in plaats van draagvlak creëren voor initiatieven van professionals.

5. Kanttekeningen

Voor het slagen van de wijkagenda's is verwachtingenmanagement (uitvoering binnen de huidige financiële en personele middelen) en regelmatige communicatie over de uitvoering (ook als er géén nieuws te melden is!) van groot belang.

6. Uitvoering

Direct aansluitend op de voorlopige besluitvorming door college en commissie Bestuur ontvangen de wijkraden en de professionele partners informatie over de voorlopige besluitvorming. Daarna organiseren het college en de raad gezamenlijk een inspraakbijeenkomst voor de wijkraden en betrokken professionele partners. Tegelijkertijd werken de professionele partners en gemeente de aansturing en organisatie van de wijkagenda's verder uit.

7. Bijlagen

Bijlage A "Evaluaties wijkcontracten".

Bijlage B "Doorontwikkeling wijkcontracten".

Het college van burgemeester en wethouders

de secretaris

de burgemeester

BIJLAGE A   EVALUATIES WIJKCONTRACTEN

Evaluaties eerste ronde wijkcontracten

De eerste ronde wijkcontracten is op verschillende momenten met de wijkraden en de professionele partners geëvalueerd. Deze evaluaties zijn vastgesteld bij:

- B&W-besluit van 18 maart 2008 en besluit van commissie Bestuur van 24 april 2008;
- B&W-besluit van 24 maart 2009 en besluit van de commissie Bestuur van 9 april 2009.

De aanbevelingen van de eerste ronde wijkcontracten waren:

1. keuze van wijken meer laten aansluiten bij geplande activiteiten/programma's/projecten van de gezamenlijke partners;
2. betere verdeling van projecttrekkers over de partners;
3. sneller eerste resultaten boeken;
4. beter communiceren van de resultaten met de wijk;
5. planning moet reëel en haalbaar zijn, ambitieniveau niet te hoog leggen;
6. goede verdeling van projecten met snelle en langer durende resultaten;
7. spreiding van de start van wijkcontracten over een kalenderjaar;
8. minder bureaucratisch, minder vergaderingen;
9. minder wisseling van projecttrekkers;
10. input voor wijkcontract via een beperkte enquête en/of wijkwandeling, niet te zwaar opzetten;
11. enquête werkt niet richting allochtonen, wijkwandeling sluit beter aan;
12. spreiding van start projecten binnen een wijkcontract;
13. projecten rond thema schoon en groen (zwerfvuil, poep, groenparticipatie) zoveel mogelijk samenvoegen;
14. projecten SMART definiëren;
15. alleen projecten starten als er voldoende betrokkenheid onder bewoners is;
16. projecten, die niet binnen twee jaar zijn afgerond, worden afgemaakt;
17. eindrapportages volgen van de projecten die langer dan twee jaar doorlopen (zie bijlage B).

Bij het opstellen van de tweede ronde wijkcontracten is rekening gehouden met de aanbevelingen uit de evaluaties van de eerste ronde.

Evaluaties tweede ronde wijkcontracten

De tweede ronde wijkcontracten is op diverse gelegenheden geëvalueerd:

- met de wijkraden en de professionele partners op 6 oktober 2009;
- met de wijkraden tijdens de wijkradenronde van Ewout Cassee en Rob van Doorn in juni 2010;
- met de projectteams (professionele partners en wijkraden) van vier wijkcontracten van de tweede ronde (het vijfde wijkcontract in Meerwijk loopt in juni 2011 twee jaar en zal dan worden geëvalueerd);
- met de professionele partners in het Coördinatieoverleg Wijkgericht Werken.

Aansluitend op de aanbevelingen van de eerste ronde wijkcontracten springen de volgende punten naar voren:

1. de wijkraden en de professionele partners willen het werken met wijkcontracten voortzetten, omdat het contact en de betrokkenheid tussen bewoners, wijkraden en professionele partners verbetert, lijnen korter worden en het zichtbare resultaten in de wijk oplevert.
2. de juiste verwachtingen scheppen (leg het ambitieniveau daarom niet te hoog, bijvoorbeeld minder projecten per wijkcontract);
3. wijkcontract starten alleen in wijken waar bewoners willen participeren;
4. sneller werken aan zichtbaar resultaat;
5. meer communiceren over resultaten;
6. kortere doorlooptijd van de wijkcontracten om de aandacht vast te houden;
7. voor méér vraaggestuurd werken, mits het bestaande reguliere onderhoud en beheer op sterkte blijft;
8. projecten uit wijkcontracten moeten na afloop van het wijkcontract doorlopen in het reguliere werk;
9. afspraken in wijkcontract toespitsen op kleinere buurtjes, bijvoorbeeld één straat of flat. Bewoners zijn dan gemakkelijker te interesseren.

BIJLAGE B

DOORONTWIKKELING WIJKCONTRACTEN

Samenvatting

Hoofdpijnen van het wijkcontract nieuwe stijl:

1. Een wijkagenda (de nieuwe naam voor het wijkcontract) op maat gesneden voor de wijken die dat willen;
2. De wijkraden halen jaarlijks de vraag op uit de wijk (professionele ondersteuning is mogelijk);
3. De professionele partners geven antwoord op alle vragen: bij een positief antwoord de planning aangeven en bij een afwijzend antwoord een motivering geven;
4. De opgehaalde vraag willen we realiseren door af te stemmen met de partners en indien dit past het een plek te geven binnen de werkplannen of prestatieplannen van het betreffende jaar of een actie op te voeren bij de prioritering van de komende jaren;
Harde randvoorwaarde: de wijkagenda's worden uitgevoerd binnen de huidige financiële en personele middelen van de partners. De wijkagenda leidt dus niet tot uitbreiding, maar tot verschuiving;
In het kader van een goed verwachtingenmanagement, dragen we de financiële en personele beperkingen expliciet uit richting bewoners;
5. Afspraak is afspraak;
6. Door jaarlijks de vraag uit de wijk op te halen en te matchen met het aanbod van de professionele partners, zullen de werkplanningen de komende jaren steeds beter worden afgestemd op de vraag. Dit is vraaggestuurd en wijkgericht werken.

Wijkgericht en vraaggestuurd werken

In de afgelopen jaren is het wijkgericht werken synoniem geworden voor vraaggestuurd werken in de wijken. Wijkgericht werken is het concreet aanpakken van problemen op het gebied van veiligheid en leefbaarheid in samenwerking met bewoners en partners in de wijk. Het gaat om meer van buiten naar binnen werken.

Hierbij is gebleken dat de wijk een uitstekend vertrekpunt is om samen de problemen te signaleren en pragmatisch op te lossen. De wijk is echter niet altijd het meest geschikte schaalniveau. Soms ligt de analyse en de oplossing op stadsdeelniveau of vereist zelfs een stedelijke aanpak.

Wijkgericht en vraaggestuurd werken is in de loop van de jaren in diverse vormen ingevoerd:

1. Gemeentelijke meldpunt Leefomgeving (telefonisch en digitaal) voor de afhandeling van meldingen;
2. Stadsdeel- wijkoverleggen over dagelijks beheer met de wijkraden;
3. Stadsdeeloverleggen over wijkoverstijgende onderwerpen met de wijkraden en de partners;
4. Stadsdeelluitvoeringsprogramma's voor een duidelijk overzicht van de projecten en plannen die in voorbereiding of in uitvoering zijn en van het reguliere onderhoudsaanbod;
5. Gebiedsvisies waar voor de verbetering van de leefbaarheid op de langere termijn grotere fysieke en sociale ingrepen noodzakelijk zijn;
6. Een groeiend aantal gemeentelijke afdelingen en de partners hebben hun medewerkers aan een stadsdeel toegewezen of een contactpersoon voor de stadsdelen aangewezen;
7. Kernteams Fysiek per stadsdeel voor de integrale afstemming van fysieke projecten (verbetering interne bedrijfsvoering);

8. Kernteams Leefbaarheid & Veiligheid per stadsdeel voor het intern afstemmen van de aanpak van leefbaarheids- en veiligheidszaken (verbetering interne bedrijfsvoering en samenwerking met politie);
9. Toevoegen van het sociale en economische domein aan de prioritering van de meerjarenprogrammering voor de fysieke projecten in de openbare ruimte;
10. Wijkraden van een stadsdeel beslissen over de besteding van het Leefbaarheidsbudget van het eigen stadsdeel, dat is bestemd voor kleine fysieke verbetermaatregelen;
11. Verbeteren van de communicatie met bewoners over de uitvoering van fysieke projecten;
12. Verbeteren participatie bij de voorbereiding van fysieke projecten en ruimtelijke plannen;
13. Wijkcontracten;
14. Functie van stadsdeelregisseur.

Wijkcontracten

In 2007 zijn de gemeente en haar partners gestart met het sluiten van wijkcontracten. Dit is een manier om wijk- en vraaggestuurd te werken en bewoners te betrekken bij de wijk. Sindsdien hebben bewoners in tien wijkcontracten aandachtspunten benoemd en zijn daaraan gekoppelde oplossingen in de vorm van doelen en afspraken ondertekend door alle betrokken partners, inclusief de wijkraden.

De tien wijkcontracten kenmerken zich zowel door thema's als "schoon, heel en veilig" als ook door thema's gericht op versterking van de sociale of economische structuur. De looptijd van de tien wijkcontracten was gesteld op twee jaar.

Belangrijk resultaat van de wijkcontracten is niet alleen het concrete resultaat op straat, maar ook het herstel van het vertrouwen vanuit de bewoners. Gewaardeerd wordt het ontstane netwerk aan contacten tussen buurtbewoners, gemeente en partners. De professionele partners hebben een duidelijker gezicht gekregen naar de wijkraden en de bewoners toe en de lijnen zijn ingekort.

Evaluatie 1e en 2e ronde wijkcontracten

De ervaringen van de wijkcontracten zijn meerdere malen geëvalueerd met de wijkraden en de professionele partners. Een overzicht van de evaluaties treft u aan in bijlage A.

De aanbevelingen uit de *eerste ronde wijkcontracten* (5 contracten van najaar 2007 tot najaar 2009) hebben we gebruikt om de wijkcontracten van de tweede ronde (5 contracten van najaar 2008 tot voorjaar 2011) beter vorm te geven:

- minder bureaucratie;
- minder wisseling van projecttrekkers;
- beter SMART-geformuleerde projecten;
- betere verdeling tussen korte en langer durende projecten;
- meer communicatie over resultaten;
- betere aansluiting van de keuze van wijken op planning partners;
- betere verdeling van projecttrekkers over de partners.

De evaluaties van de *tweede ronde wijkcontracten* hebben we gebruikt bij de doorontwikkeling van de wijkcontracten (zie volgende paragraaf). Hiervoor hebben we ons geconcentreerd op de belangrijkste aanbevelingen uit de tweede ronde wijkcontracten:

- uitvoering binnen de personele en financiële capaciteit (verwachtingsmanagement);

- wijkcontracten voor de wijken die dat willen;
- de vraag simpeler ophalen (minder bureaucratie);
- de looptijd inkorten naar een jaar.
- Wat betreft het sneller resultaten halen en meer communiceren: deze punten geven we uitdrukkelijk mee aan de toekomstige trekkers van de wijkcontracten.

In de volgende paragraaf is de doorontwikkeling van de wijkcontracten uitgewerkt.

Doorontwikkeling van het wijkcontract: de wijkagenda

Het basisconcept van het wijkcontract houden we vast: vraag ophalen uit de wijk, partners bekijken aan welke vragen voldaan kan worden, afspraken vastleggen, afspraak is afspraak. Tevens voeren we enkele aanpassingen door.

Het wijkcontract krijgt een nieuwe naam: de wijkagenda. Zo geven we aan dat we een nieuwe fase ingaan waarin we vooral inzetten op het faciliteren van bewonersinitiatieven, waarbij bewoners zelf de mouwen opstropen en de handschoen oppakken.

De wijken die dat willen kunnen jaarlijks een wijkagenda opstellen. De wijkraden vragen de bewoners welke bewonersinitiatieven en vragen leven en leggen deze aan de professionele partners voor.

Het inventariseren van initiatieven en vragen kan bijvoorbeeld via:

- de reguliere contacten met bewoners of;
- het overleg met actieve bewonersorganisaties uit de wijk;
- een wijkraadvergadering, wijkwandeling, wijkspreekuur, enquête of;
- het digipanel of andere digitale mogelijkheden.

De wijkraden kunnen voor het inventariseren het bewonersondersteuningsbudget inzetten of ondersteuning vragen in de vorm van het meelopen bij een wijkwandeling of het houden van een (digitale) enquête.

De wijkraden leggen de geïnventariseerde vragen en initiatieven voor aan de professionele partners. Deze partners geven antwoord op alle vragen en stemmen de antwoorden af met de betrokken beleidsterreinen. Deze antwoorden vormen te samen de wijkagenda.

Bij vragen die gehonoreerd kunnen worden, wordt aangegeven wanneer. Het afwijzen van vragen gebeurt gemotiveerd.

De beantwoording bestaat uit één van de volgende mogelijkheden:

1. eenvoudige klachten of meldingen direct oplossen;
2. vragen oplossen of bewonersinitiatieven faciliteren binnen de looptijd van de wijkagenda met de flexibele capaciteit van de professionele partners of door het schuiven binnen de jaarplanning;
3. vragen zijn al in de meerjarenplanning opgenomen (aangeven wanneer) en de planning wordt wel of niet bijgesteld (motiveren);
4. vragen betrekken bij de prioritering voor de komende jaren (als de prioritering is vastgesteld de wijkraad informeren over de uitkomst);
5. kan niet/mag niet, omdat bijvoorbeeld wettelijk, beleidsmatig of financieel niet mogelijk.

De wijkagenda's worden uitgevoerd binnen de huidige financiële en personele middelen van de

partners. Het kan nodig zijn om binnen de werkplannen en prestatieplannen van het betreffende jaar te schuiven of een actie op te voeren bij de prioritering van de komende jaren. De wijkagenda leidt dus niet tot uitbreiding, maar tot verschuiving.

Verwachtingenmanagement richting bewoners is erg belangrijk. Daarom moeten we duidelijk en expliciet communiceren dat de uitvoering van de wijkagenda's binnen de huidige personele en financiële capaciteit een harde randvoorwaarde is. Voorheen leek het beetje op "u vraagt, wij draaien", nu gaan we in de wijkagenda aangeven wat we kunnen draaien op basis van de beperkte beschikbare middelen. Dit doen we om valse verwachtingen te voorkomen.

Daartegenover staat dat alle vragen uit de wijk worden beantwoord door de professionele partners, die zorgvuldig afwegen of, en zo ja, wanneer vragen worden opgepakt. Daarbij betreft de professional het hele gemeentelijke beleid en de afspraken die daarbinnen gelden. Door ook dit te betrekken in het antwoord ontstaat duidelijkheid naar beide kanten.

Voor initiatieven waarbij de inzet van bewoners nodig is zijn voldoende vrijwilligers natuurlijk een voorwaarde.

Door jaarlijks de vraag uit de wijk op te halen en te matchen met het aanbod van de professionele partners zullen zij in de komende jaren steeds beter hun inzet afstemmen op de vraag van de bewoners. Op deze wijze wordt de wijkagenda niet meer iets dat er bij moet worden gedaan, het wordt de reguliere manier van werken, het vraaggestuurd werken van de professionele partners. Deze werkwijze past dan binnen hun financiële en inhoudelijke mogelijkheden.

Aandachtspunten die we uit de evaluaties aan de partners meegeven zijn:

Verwachtingen goed managen, meer communiceren, sneller resultaten boeken en inzoomen op straatniveau om bewoners meer te betrekken.

Activiteiten die partners in de wijk willen starten worden vanzelfsprekend in samenspraak met de overige partners voorbereid.

De inhoud van de afzonderlijke afspraken in de wijkagenda's is de verantwoordelijkheid van de betreffende partner.

De wethouder wijkgericht werken is verantwoordelijk voor de totstandkoming (proces) van de wijkagenda's.

De wijkwethouder is verantwoordelijk voor de voortgang van de wijkagenda van het stadsdeel en bespreekt de wijkagenda periodiek in het overleg met de stadsdeelregisseur.

Wijkagenda's, gebiedsvisies, aandachtswijken en 40+-wijken.

De woningcorporaties en de gemeente Haarlem hebben acht wijken aangewezen, waar zij een extra inspanning leveren. Het gaat om de wijken: Europawijk-Zuid, Meerwijk, Boerhaavewijk, Delftwijk, Slachthuisbuurt, Rozenprieel, Parkwijk en Indische Buurt Noord.

De extra aandacht krijgt vorm via een aandachtswijkplan, een gebieds- of toekomstvisie of de 40+-wijkenaanpak. Dit zijn instrumenten om aan te geven welke aanpak (fysiek, sociaal en economisch) vanuit de deskundigheid van gemeente en haar partners, met maximale participatie van bewoners, nodig is om de leefbaarheid en veiligheid ook op de middellange of lange termijn te garanderen.

De acties van het aandachtswijkplan, de gebiedsvisie of de 40+-wijkenaanpak moet goed zijn afgestemd op de vraag uit de wijk en maakt onderdeel uit van het aanbod van de partners.